

Szerkesztőség
és
kiadó hivatal
Piacz. Simonffy-ház a vá-
rosházával szemben.

DEBRECZENI ELLENŐR

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
vagy vidékre postán
küldve!
Egész évre 10 frt — kr
Félévre 5 frt —
Negyedévre 2 frt 50
Egy hóra 1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábos patissor egy-
szori beiktatásért 5 kr. —
Bélyegdíj minden hirdeté-
sért külön 30 kr. — Nyilt-
ter 4 hasábos patissorért
20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Kedd, február 20.

36. szám.

Degenfeld Imre gróf

1810—1883.

Napok óta remegő aggodalommal beszél-
tek városunkban arról a szomorú hírről, hogy
Degenfeld Imre gróf halálos ágyán fekszik.
Tegnap lepusztult után érkezett a villám-
csapásnak lesújtó híre, hogy a magyar arisztok-
racia e legkiválóbb tagja, a tiszántúli reformá-
tus egyház főgondnoka meghalt.

A halálhír országosra a legmélyebb rész-
vétet kelti, de különösen Debreczen városát
érinti legkínosabb fájdalommal. Ugy tekintet-
tük mi őt mindig, mint a magunkét; ha köze-
nünk jött: hazatértünk; s ünnepek voltak a napok
míg a ref. egyház érdekében városunkban
időzött. Főiskolánk fenntartása óta talán
senkinek sem köszönhet annyit, mint neki, ki
folyton buzgólkodott annak felvirágoztatásán.

Degenfeld gróf egyáltalán egyik leg-
hazafiasabb, a köztudat iránt folyton nagy ér-
deklődést, a nemzetiség és irodalom iránt nagy
áldozatkészséget tanúsító főúr volt.

Degenfeld Schomberg Imre gróf 1810-ben
Erdő-Szadán Szatmármegyében született. Atyja
Miksa korán elhalva, őt fenkölt szellemű anyja,
Temesi Anna grófnő otthon neveltette. Két kis
testvére a politikai pályára neveltette. A bécsi
katonai merőkkari akadémiába ment katoná-
nak s aztán a Karoly-díszas ezredben szolgált.
1834-ben tiszti korában vette föl Bökényi Beck
Pauinát.

A merev formákhoz kötött katonai élet-
hez vonzalmat nem érezvén, 1835-ben lemond-
ott tiszti rangjáról, odahagyta a katonai pá-
lyát s hazajőve polgári pályára lépett. S e té-
ren tiszta jellemével, áldozatra kész buzgalmá-
val, s lelkes hűségével köztisztelőt és
resztelt mindent. 1848-ban Szabolcsmegye
főispánjává lett. E méltóságban választották meg
csakhamar a szabócsmegei gazdasági egylet
előlékővé és később a magyar földhitelintézet
igazgató-választmányának tagjává. Vallásos buz-
galma és a protestans egyház iránt való meleg
érdeklődése következtében az alsó-szabolcsi
egyházmegye 1843-ban az egyházmegye ta-
nácsbírájává és 1846-ban segédgondnokává vá-
lasztotta.

Nem is utasította vissza e bizalmat, meg-
tartotta munkáját és áldozatkészséget kö-
vetelő hivatalát még azokban a nehéz napok-
ban is, melyek a ref. egyházra következtek el

az ötvenes években s szavaival lelkesített, pél-
dájával hatott a nehéz időkben.

Mikor a Tuna-féle rendszer nyomása alatt
megingott a prot. iskolák alapja, s a tanügy
érdeke áldozatokat kérve lépett a fentartó egy-
háztestületek elé, ő volt az első, ki a debrec-
zeni főiskolának nyújtott nagymérvű segély-
adás által lehetővé tette az átalakulást; ezen-
kívül példájával hatva, másokat is lelkesített
hasonló áldozatok hozására.

E nehéz időkben tanúsított áldozatkész-
sége, bölcsessége s a törvényes szabadság mel-
lett való bátor fellépése annyira megszerzte
számára a közbizalmat, hogy 1859-ben a tiszán-
túli egyházkerület — néhány év óta már üresen
álló — főgondnoki székébe ültette őt addig is,
míg e hely betöltése szabályszerű választás ál-
tal megtörténhetett.

A nemes gróf elfogadta a felajánlott hi-
vatalát s viselte a nehéz időkben úgy, hogy nem
csak a tiszántúli e. kerület halas elismerését
érdemelte ki, de magára vonva a közügyemet
mellőlvé tette magát az összes protestantizmus
legnagyobb tiszteletére.

Azok, kik e napok nehéz küzdelmeit lát-
ták, jól tudják, hogy a magyar protestans egy-
ház a legnagyobb megbízhatóságnak nézett ak-
kor elébe. A patens ki volt adva... az ösz-
szes protestans egyház fel lett hívva annak
értelmében leendő új szervezkedésre. Az egy-
ház — ragaszkodva országos törvényeken nyug-
vó s tejedelmi szentesítésekkel megerősített, ön-
kormányzati jogaira — nem fogadta el a pa-
tens. A hatalom egyházi később fenyegetődni
kezdett: — az egyház megállt helyen rendithe-
tetlenül.

A tiszántúli egyh. kerület
1860. január hóban közgyűlésre hívta össze az
összes egyházak megbízottait. Nem olyan igen
fontos eset ez más időkben, de most fontosabb
lett a viszonyok miatt, melyek akkor fennálltak.
A hatalom minden kezébe eső eszköz-
meggagadott, csak hogy a gyűlést meggátolja.
Az összes magyar protestantizmus, sőt az egész
ország figyelmét fordult az alkalommal Debr-
eczen felé, érdeklődéssel várva a történe-
lemet. E gyűlésen Balogh Péter, helyettes su-
perintendens és gróf Degenfeld Imre h. főgond-
noki minőségben előlékeltek. E nagy nap di-
csőségéből kitűnő sőt illette őt, miután helyettes
főgondnokot, ki egy pillanatra sem habozott,
nem tagadott; de megállta fenyegető veszé-
lyek között is helyét.

Az egyházkerület nem is késett — nagy
érdemeiről megemlékezve — megfizetni őt
legnagyobb bizalmával, s az e. kerületi főgond-
noki székbe emelte őt szavazatainak roppant
többségével, melybe a még 1860. augusztus

havában tartott közgyűlés alkalmával ünnepe-
lyesen be is ültette.

A zsinaton — mint egyházkerületi főgond-
nok — hivatalból képviselve az e. kerületet,
mindvégig jelen volt, annak minden tanácskozá-
saiban részt vett.

A január végén megnyitott egyetemes refor-
mátus convent üléseit, az első nap kivételével,
Degenfeld, mint Vay után a legidősebb főgondnok
vezette. Az elhunyt mintaképe volt főúrainknak.
Kitűnő gazda, tétőlől talpig gentleman, lelkes
hazafi, egyházának hű fia.

Halálát tisztelőinek óriási seregén kívül
nagy számú család is siratja — köztük vejei:
Tiszta Kálmán a miniszterelnök, báró Pod-
maizky Géza, gróf Karolyi Tibor és herceg
Odescachi Gyula. Halálos ágyánál halála per-
ceiben együtt volt családja minden, a főváros-
ban időző tagja, kik a legjobb s legderékabb
családot siratják a megboldogultban. Nyugod-
ják békében!

A kenyérkérdés.

A „DEBRECZEN” tiszteletközlöny közléséhez.

II.

(T.) A személyemre vonatkozókat el-
mondottam tegnap. A mit pedig most el-
mondok, — vonatkozzék a „Debreczen”
33-ik számában megjelent vezércikkére:

Alig van a „Debreczennek” egy szá-
ma, mely a „Debreczeni Ellenőr”-rel ne
foglalkoznék; annak pedig hogy én a t.
uraságtok lapjának nevét a nélkül vet-
tem volna tollamra, hogy az támadást
nem intézett volna ellenem, — nem em-
lékezem. A legutóbbi napokban is azért
határoztam el magamat e lépésre, mert
nagyon kezdtek foglalkozni velem, s azt
hívám, az önvédelemre talán csak van
annyi jogom, mint a mennyitők maguk-
nak, a támadást illetőleg vindikálnak. A
sajtószabadság nem csak a szélsőből privi-
legiuma, és a közönségnek nem csak
azt szabad tudni és hinni, amit a szélső-
béli sajtó ír, hanem azt is, a mit mi
írunk.

Azért, hogy azt amit ír, bírálat alá
vesszük, a „Debreczen”-nek sem hara-
gudnia, sem gorbaskodnia joga nincs,
nincs pedig azért, mert mi a tisztességes
módon határát nem lépjük át: soha a r-
ról pedig, hogy ő forradal-

miczikket ír, és mi forra-
dalminak találjuk, nem te-
hetünk. Ne írjon forradalmi cikket,
ha nem akarja, hogy az forradalmiak
találtsák; ha pedig lenne, akkor ne
akarja ránk kenni, hogy mi kora s a-
ját sora it idézzük, akkor árul-
kodunk rá. Nem szabad nekünk azt gon-
dolnunk, hogy a mit ez a lap ír, csak
egy per-sundam bundam, a maga közön-
ségének akarja írni, hanem mint pártor-
ganumról, azt kell hinnünk, hogy elvei
mellett nyílt homlokunk mer sikra szállni.

Avagy mit tehetünk mi arról, ha
a „Debreczen” nem tudja, hogy
mi az ő és pártjának elve, miután hogy
nem is tudja senki. Nekünk azonban nem
az áll érdekünkben, hogy ezt leplezges-
sük, hanem az hogy kimutassuk, és ha
a „Debreczen” ebben nagyon is a
kezünkre jár: arról ismét nem tehetünk.

Tegnap például azt hitték, hogy a
personál-uniót a budapesti pártoskodók
többsége perhorreszkálni fogja és közöl-
nek egy egy cikket „a mi program-
munk” czim alatt, melyben a personál-
uniót olyan hányott vetett, csalogató
pártesszökönek nyilatkoztatták, mely „ha
a karom kell, ha a karom nem
kell.” De mert a pártoskodók össze-
üelkeznek és a „personál-unionistáknak”,
a hetvenedikre diktált pontjait elfogad-
ják, a „Debreczen” 33-ik számá-
ban már 48-czasaknak, illetőleg a per-
sonálunió alapján állónak vallja magát.
Tegnap azt írják hogy: „a nemzet
soha sem kegyelt a Habs-
burgokat és nem kegyeli
m a sem”, — és amiért mi e kifejez-
ségeket idézni mertük, nekünk esnek, hogy
a király „szent és sérthetetlen
személyét” mi sértjük.

Hja uraim, ha a „Debreczen” ma
ezt írja és holnap azt. Ha cikkek nem
azt bizonyítják, hogy öntudatosan irat-
nak, hanem azt, hogy nem tudják há-
nyadán vannak. Ha a nagy elvűség
forrásában azonképen beszélnek félre,
hogy mindennap más elvi hitagazat hi-

— Tudni fogom ha megmondja, — és per-
sze e szavaknál igen szemérmes szemléstési
modort gyakorolt, mialatt a másik kar csápjai,
nem annyira karcos, mint inkább megtelt de-
reka körül fonódtak.

A jelenet igen bizalmas kezdett lenni, s
hogy Zsuzsika ezt nem szokta meg, félszeg te-
kintetei az ajtó felé, igenis tanúsíták.

— Susán! — En bocsanatot kéni jöttem.
Nem kényszerített rá a herkopáter sem, hanem
azért itt vagyok.

„Az látom” — válaszolá Susán, a beszé-
lésig képsített művészi tekintetével.

(Folyt. köv.)

A kis szórakozott.

— Vigjáték 5 felvonásban. Irták Barrière és
Gondinet. Első előadása a debr. színházban
febr. 19-én. —

Szinto recsegtek a páholyok falai, a kar-
zat támaszkodója a barsóg nevetéstől s utána
a rengeteg tapstól. Kacajból meg tapstól ál-
lott az egész este.

Otletből és ötletből van egybeültve az
egész darab. S minden ötlet kiszámítva, hogy
egyeneseen beleszájon a hallgató nevető ke-
vébe. —

A francia leleményesség újabb diadala ez
a vigjáték, mely sajátképen inkább bohózatnak
volna nevezhető. A bonyodalmas helyzetek so-
kasága, mint a töltések közé rekesztett folyó,
szinte feszíti szük keretét, szorakoztató lesz
maga a hallgató is, nem tudja, melyiket leze-
tet kapja meg, s ha hibát találhatunk, minden-
estre az a hibája darabnak, hogy annyi benne
a hatásra számított jelenet, hogy egyiket sem
bírnak csak rövid ideig is megőrizni; a hatal-
mas cascadeokban rohanó akciónak hamar re-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egy asszony, a kinek bogara van.

Regény.

Irtá: Tóvölgyi Titusz.

(39-ik folytatás.)

XXI.

Susán!

Oldalos Gyula bites ügyvéd ur, iszonyuan
kicsipetten, és mély hajlongások közt lépett a
szobába.

Minden félreértés kikerülése tekintetéből
meg kell pedig említenünk, hogy Zsuzsika nem
egyedül lakott. Az egész földszintes kis házat
maga bérelte ugyan, de abból a két hátulso
szobát egy családos szabómesternek adta ki,
azonfelől volt egy vén süket szolgálója és egy
kis ölebe, ugyancsak igen vén mar és szintén
süket. Ezek reméljük, elegendő személyzetet,
és őriztet képeztek arra nézve, hogy sértetlenül
maradjon.

Hanem a t. olvasó bizonynyal nem fogja
képzeltetni azt az elegantiát, melylyel Oldalos
ügyvéd ur most kitétt magáért; úgy látszik,
nem restelte a faradságot, hadilábra alit, fel-
szerezte magát csataakész állapotba, s mint oly
hadvezér, kit egy két kudarc nem szokott
kivenni sodrából, azonnal megindult, amint
meghallotta, hogy az ellenség egy általa elfog-
lalva tartott posztiról, minden kardvágás nél-
kül, eltakarodik. És azon bölcs hitet táplálván,
miként abból, hogy az ellenség bizonyos pont-
ról, azért mert a maga számára nem találta jó-
nak, eltakarodik, — nem lehet mindjárt azt
következtetni, hogy az a „positio”, — egy má-
sik számára is rossz legyen, ki például nem

kíván egyebet, minthogy hátát, bizonyos tekin-
tetekben fesse.

Amint belépett, azonnal meglátta magát
a szonkót álló tükrében, de eszébe jutván
egy bizonyos eset, meglegedett azzal, amit az
első pillanatban látott, egy tetőtől talpig finom
dandyt, ki úgy nézett ki, mintba szakasztott
mása lett volna.

Pereczné nem kis zavarba jött, amint ezt
a cifra gyereket megpillantá. — „En uram is-
tenem, csak nem akar azonnal megkérni.”

Amint levelei közül kivirt a hiacynth,
ugy virított ki frakkja bő hajtókái és inggal-
terjának szétálló szárnyai közül az ügyvéd ur
feje, különösen piros arczával, és felbuzgótt
hajával, mely mint tölgyek lombja a hegyhátot
takará koponyáját, s hátul a választék, valósa-
gos erdőnyílást képezett. Hát még a nem egész-
szen új nyakkendő (Zsuzsika a frakkról is azt
a megjegyzést tette magának és magában,
mintba már valakin látta volna) művésziileg kö-
tött csokrai? — (Ezek igen gyanus színezettel
bírtak volna, ha például az ember mindjárt
hajlandó volna hitelt adni a mendemondáknak,
melyek szerint Oldalos valami idősebb piperea-
rusnénál töltené napjainak étkező perceit. Pe-
recz né pedig annál inkább nem adott a raga-
lomra semmit, mert a piébánost nem engedhet-
te volna a pipereárusnéval egy színvonalra állí-
tani. Denique a rokonlelkek találkoznak.) De
mindezeknél kitűnőbb volt a kék atlasz mel-
lény fehér repkényilevel, melyek koszoru-
ként borultak a dobogó szivre. Aztán az egy-
kor udonat új fekete nadrág, mely örök ifju-
ságot látszott élvezni az Oldalos ur lábszárain,
miután a sükségesnek nem adta semmi jelét, sőt
annyira kényelmes szállást képezett, hogy akár
családostól beleköltözhetett volna s így szállás
tekintetében elegendő biztosítékot nyújtott, a
homályos fényű de még csak némileg viselt
fénymázos topánok felett, melyeken a csokrok

meglehetősen nyul fülekhez hasonlítva, tisztelő
állást foglalának, de egyszermiud jeleztek,
hogy a lábak viselőivel csinján kell bánni, mert
ha megtalál ijedni és neki indul, még az agár
sem éri utól, ha csak magától meg nem álla-
podik.

Pereczné mindjárt belátta, hogy az ily di-
szes egyénnel, ha mindjárt lett volna is valami
összeütkezés annak elődelével, — nem lehet
csakugy félvállról beszélni, tehát azonnal felállt
ablak számlájára, sőt arról le is szállt, s ezen
leereszkedő felkiáltással, — ami különben Ol-
dalosnak igen bizelgett, — nyujta „istenhozot-
tat” jelentő jobbát smaragd köves gyűrűjével
együtt:

— Nini. Ön az! Alig ismertem meg!

— Változnak az idők, és változnak az
euberek, — mondá Oldalos meleg rokonszeny-
vel emelvén a gömbölyű kacsót karmán piros
ajkaihoz, megillatozván bajsza kiparogásával s
oly csókot czuppantott rá, hogy a süket piucsi
mely álmából felvanszorogva, kinos nyoszörgé-
sek közt, másik oldalára fordult.

— Hogy önt itt kell látnom Oldalos.

— Lábatnál nagysád! — kiálta ez oly
pathosszal, melyre a Pereczné műteréke sokat
adott ugyan, hanem azért mégis megdöbbsent a
gondolattól, hogy, hátha valóban lábaihoz talál
borulni, s a nyitott, vagyis inkább zártlan
ajtón a czuppantó csókra felriasztott süket szol-
gáló, a konyha sarkophájai közül a szobába
lép. Ezen különben méltó aggodalmát csakham-
ar elozlatá a jövevényi azon mozdulataival,
melylyel egy karosszékre tette magát, s a még
mindig fogott kacókának fáncozatával Zsuzsikát
magához közelebb vonta.

— Tudja miért jöttem angyali Susán?
Susán némileg oldalogva, ha ugyan a cson-
tos ujjak, mint polyp csápjai a bőséges man-
chette öbléből kimereszkeve, s lecsukódva,
engedték volna, — mondá:

veinek vallják magukat: arról mi megint csak nem tehetünk. És valóban, ha olyan nagyon biztos az álláspontjuk, én nem is tudom, hogy miért ingadoznak mindig: vagy ha olyan nagyon hűek az elvhez, én nem tudom, hogy ma miért függetlennek, holnap miért 48-asok, s hogy a „personal uniót“ miért fogadják el is meg nem is? — Ha nekik volna én nem tenném, nem is mondom nekik hogy tegyék: de hát tehetek én róla, ha még is teszik? Ne én rá haragudjanak ezért, hanem haragudjanak magukra, és azon elvtársakra ott Budapesten, akik ezen zenebonát csinálják.

Egyébiránt, legyenek önk megnyugodva, mert ez nem az önk hibája: egy hiba ugyan az önké, már t. i. az, hogy a szélsőbali elvű pártot nem tudják, hogy hát tulajdonképen melyik párthoz tartoznak: Irányhoz-e, Mocsáryhoz-e, Eötvöshöz avagy Verhovayhoz-e? ez az önk hibája: ámde hogy úgy van, az nem másnak, mint annak az elvnek hibája, mely amióta Kossuthot megtagadta, sehogy sem bírja elhatározni, hogy mi ő? Már pedig hogy Kossuthot megtagadta, tanu reá Kossuth Lajos, s e szerint az, aki az önk pártjából, az elvűségről akarna adni oktatást, az kezdje meg legelőször is saját pártján.

És kérdem most már: ha az a tulajdonképeni zászló, mely az elvet magát képezi, el van hagyva, mi az, ki az, mi féle elv az, melynek megtartására kötelezni akarnak de akárkit is? Egy Irányi egy Verhovay adjon nekem irányt, hogy mit higyelek én? Magamhoz hasonló emberek karikát húznak az oromban, hogy saját nótájukon táncoltassanak meg? És akkor is elhagyjem azt a bolondot, hogy elvűi vagyok?

Ha már egyszer Kossuthot el kellett hagyni önkkel együtt, mert amit akart és ahogy akarta, nem volt helyes: már akkor sem Irányitól, sem Mocsáry, Eötvös és Verhovaytól nem fogom kérdeni, hogy mit tegyek, hanem teszem, amit magam látok legjobbnak, s küzdök a függetlenségért azon az uton, melyen egy kissé nagyobb ember szolgálatát most világító oszlopot, mint a szélsőbálnak eszibirai aprósága.

Most pedig beszéljünk a kenyérről. Az ellenzéki sajtó emberei ugyanis, mintha az ő gyomruk légfüléssel volna ellátva, folyton azt verik a fejünkhöz, hogy mi kenyérért dolgozunk. Hogy a kormányparton a konzervatív és a zsidó játsza a főszerepet. És ha olyan emberek beszélnek ezt, kiket a természet az ellenzékiességre test és gyomor nélkül különös megrendelés után alkotott, avagy „mondva csinált“, — akkor lenne értelme; de mikor azok, akik így beszélnek, épen úgy élhetnek kenyér nélkül,

akciója fámád: a káprázatot érzékek zibbadása. S a zibbadás az irókon is észrevehető, a második felvonás végén kiadják az utolsó atontot s aztán már nem nyeres a jelszó; csak a partie becsteltes végig játzása. Gondinetnek kétségkívül busás érdeme van a bűmlatos szövevény alkotásában. A darab hátrahagyott műve Barriérenak. Gondinet koronázta ki a tervet — teljes sikerrel. Olyan darab ez, mely egyenesen mulattatásra van szánva s mint mulattató darabot, minden túlzás nélkül mondhatjuk kiütnök.

De hát mi is a meséje ennek a darabnak? Champanet neje, Céleste szórakozott fiatal asszony. A fűrdőből érkezik éppen férjével meg ennek titkárával Carpiquell. Utí tászkáját a vasuton felejtette, s ő szörnyűség! benne Carpiquel szerelmes leveleit. — Carpiquel tudniillik szerelmes bele. — Van egy sereg más jelenet is még, de még pert akasztathat az igazgatóság a nyakunkba, mint legújabbban Sardou a Telegraphnak, miert nem írjuk le az egész darabot? Mert a nélkül lehetetlen egész híven közölni a szövevényes mesét.)

A táska megkerült, de a levelek nincsenek benne. Hol vannak? E leveleket kell tehát minden áron kézrekeríteni! Reklamáltatni Céleste nem engedi, mert fél, hogy férje kezébe kerülnek. Férje előtt azalatt gyanusnak tűnik fel Carpiquel különös viselése s „következtésekről“ következtetésekre jutva, kislit, — hogy a fiu csakugyan szerelmes. — Nejebe? — Nem, Cecilébe, a húgába. S mindjárt el is jegyzi őket. Két részről való megkönyebbülés. A levelek keresése tehát a bonyodalom első szála. Következik a második.

mint mi, sőt talán még a miénket is maguknak akarnák, hát akkor a beszéd, amit tesznek, kenyér telhetetlenségénél is nem egyéb. Mert:

A kenyér kinek kinek a számára ki van szabva. Nem egyenlő adagokban az igaz, hanem legtöbbször: e m b e r e v á l o g a t j a. Ismerek én hírlapírókat az ellenzéken is, kik vagyont szereznek, és ismerek hírlapírókat a kormányparton is, akik koplálnak. Itt nincs hivatalos rang, az igaz, hanem van tehetségi és képzettségi fokozat, s aki másutt az iróknaknál tovább vinni nem lenne képes, annak ágya itt sincs rózsából vetve, míg ellenben itt hogy használhatnak, azon képen jutalmazták, és pedig az ellenzéken sokkal jobban mint a kormányparton. A ki a magyar hírlapíródalom belügyeit csak egy kevésé ismeri is, ezt tudni fogja; és tudni fogja, hogy az ellenzéki lapok nagy része nem pártlap, hanem üzlet, amely kifizeti magát. Tudni fogja, hogy az ellenzék még azonfelül is sokkal jobban protegálja az íróit, mint a kormánypart. Tíz tizenöt író ül az ellenzéki képviselők padjain, míg a kormánypartból csak az egyetlen Hegedüs Sándort látjuk. De hiszen az eredmény mutatja, hogy hol több a kenyér, mert az ellenzéken legalább is tízszer annyi a hírlapíró, mint a kormányparton, 400 forint havi fizetéstől kezdve le egészen husz forintig, mint a kormányparton. Amely husz forintot ellenzéki író tehát irigykedni akar, kezdje a maga irónál, mert azért a kormánypartra át csatangolnia nincs szüksége. —

Eppen így veszi ki magát az a sok kvalifikálatlan ember is, kinek folyamodása folyton a miniszteriumokban cirikulál, de mert az illető hivatalra képesítve nincs, tehát nagy büszkén szélsőbálnak maradt meg. Nem szölköz az iparosokról, kereskedőkről avagy biztos keresetmóddal bíró emberekről, hanem szölköz azon kabátos szélsőbaldaliakról, kik vagyontalanok vagy azokká lettek de akik „függetlenség“ mivóltukban legjobban verik az ő mellüket, a kormánypartot kenczot leső zsoldos hadnak nevezvén? Hát pedig ezek közt a független urak közt egy sincs olyan, aki már vagy tízszer ne folyamodott volna hivatalért. De mert nem kap: függetlenségét megtartja a hazának!

Egyébiránt megvan még a választás. Az állami hivatalra nem képesített, s ezenképen függetlenségénél ragadt uraknak aztán szét kell nézniök, hogy a tudományok (!) után még is megélhessenek valahogy, s e szerint az ő független honfiúi tekintetük a választott tisztviselő s é g e k r e v e t i k, s életük legfőbb feladatának tartják most már, hogy leg-

Don Stephano Ruy Gomar portugál a tengeri fűrdőben a szórakozott asszonyka, épen akkor midőn elmerülte veszedelmébe jutott, férjének nézve, segélyül hívta, hogy fogja meg derekát, s csak aztán vette észre a tévedést. A portugál azonban heves szerelemre gyűva üldözni kezdte. Hogy Céleste megszabaduljon tőle, a vele szemben jövő Grimoineira mutat, mint férjére. Grimoineut tehát meg kell menteni férje féltékenységétől. A portugál szölköz a második szál.

Grimoine egy varróéinyt akar szeretőjévé tenni. Ez a harmadik szál. Ezekből szövődik össze most a második felvonásban a bonyodalom, melyet teljes lehetetlenség elmondani. Carpiquel természetesen vosakodik eivenci Céleste. Champanet azt hiszi, hogy egy „lánc“ tartja fogva s el akarja szakítani a láncot. Véletlenül Carpiquel lakásán Olympia varróéinyvel, (a Grimoine jóvendőbelijével) találkozik, ki a levelektől való féltében elutazni akaró Carpiquel lakását vette föl. Ott tartja a láncot. — Céleste levelei pedig mind téves kezébe kerülnek. A portugál az elutasító váiasz helyett az ügyvédhez intézett levelet kapja meg, melyben Céleste „magát teljesen rendelkezésére bocsátja, s azért jogosan véli üldözhetni Céleste. S beáll a második felvonás végén a fantázia orgája, melyből csak a francia szellem képes elbotlás nélkül, csak egy kis mámorral kibontakozni.

A harmadik felvonásban végre kiderül, hogy minden csak egy kis félreértés. A leveleket a fiatal asszony megtalálja keblében — s a három felvonásban tükörön, bokron keresztűl lankadásig megburult család nyugalomra talál. Cecilé pedig Carpiquel lesz. A mi az előadást illeti, arról „színház“ rovatunkban referálunk olvasóinknak.

alább ezen helyeket szerezhessék meg. — a hazának! Erkölszi feladatuk ezentul nem is lehet más, mint a meglévő kormánypartit tisztviselőkre áskálódni, és kimutatni, hogy a haza csak akkor lehet boldog, ha szélsőbali hazafiak ülnek a megyei és városi tisztviselőségekben.

Ezek az önzetlen hazafiúi elemek aztán, — mert hát von rá idejük, — folyton a választók nyakán ülnek, rém történeteket beszélnek arról a kormányról, melynek nem kellene amely „a népet“ — nyuzsá. — övják a választókat, hogy kormánypartit társaságba ne keveredjenek, kormány lapokat ne olvassanak, mert akkor akkor az örök kárhozát sötétsége vár rájuk.

Egyébiránt nem Debreczenről szölköz. Én a debreczeni viszonyokat nem ismerem, sőt az is lehet, hogy itt másképen van, hanem szölköz az országról általában. Mert ismerek városokat, ismerek megyéket, melyekben a szélsőbali hácsak megkaparíthat valamit ami jövedelmez, nemcsak hogy görcsösen kapaszkodik abba, hanem valóságos görcsöket kap, hogy az osztozkodó elvtársak tépik egymást. És ahol a szélsőbali ragadja kezébe a kenyeret ott aztán ne adj Isten, hogy más párti csak egy morzsácskát is lásson belőle.

Hát úgy vagyunk azzal a kenyérral édes urak, mert élni minden ember akar; minél több képességgel bírjon azonban valaki, a megélhetés annál könnyebb reá nézve, s annál kevesebb oka van arra hogy a más kenyerét irigyelje vagy ellene törjön. És ha most már a képesített embereknél a kormányok (mert nem csak nálunk van ez így) az állam ügyeit végző foglalkozást adnak, a kvalifikálatlanoknak azért nem lenne joguk haragudni, mert hogy kvalifikálatlanok arról a kormány nem tehet. Ámde ha azért még is haragszanak és irigykednek — és a kvalifikációt zsoldos kenyérnek nevezik: sem haragjoknak, sem irigységüknek hangja nem fog felhatni a menyországba, vagy ha felhallatszik is, az ur Isten indoklatlannak sőt bornirtuak fogja találni a panaszt, és napirendre tér felette.

Válasz a „Debreczen“ „Polgári és iparos kör“ czimtel megjelent cikkére.

A „Debreczen“ egyik mult heti számában (Szj.) jegy alatt egy „Polg. és iparos kör“ czimű cikk jelenvén meg, melynek éle egyenesen a városunkban majdom két évtized óta fenálló s a társadalmi mivelődés terén nem csekély érdemeket szerzett „Polgári kör“ ellen fordul megkondolja a felett a halálharagot; e cikk kecskére, mely nyilván a nem érvényesített mindenhez tudni akarás és sértett önértet fejjajdulása, köteleességünk egyben-másban megfelelni s az illő haragozó urnak korai örömet még egy kissé lehűteni.

A harangozó ur nem mervén nyilt homlokai kiállani a küzdporondra, (Szj.) jegy alá rejtőzre jelenik meg, mint a lesi puskás. — Mi nem szegényünk nyilt arcczal fellépni s úgy vonni fel az ide dobott keztyűt, mert mi azt hisszük, hogy nem az álarcos lovag ur áll, hanem mi állunk azon a téren, a honnan nyilt homlokai lehet beszélni. — (Szj.) ur cikkének elején általánosságban beszél, mintha csak egy mellékesen kívánna érinteni a „Polgári kör“ életét. Azonban a ki a cikket végig olvassa, — mindjárt át láthatja, — hogy (Szj.) ur nem oda lö, a hova ezélez, — mer, csakis egyedül a „Polgári kör“ ellen irányozza mérges nyilat s ennek halálát előre kimondja, sőt már a halotti éneket is fújja örömben, még pedig nem épen a halotti szertartáshoz illő tónusból. — Ez még mind csak hagyján volna de midőn már az örökséget is közpédára bocsátja, ez már több a soknál, mert ezzel azt árulja el, hogy daczára annak, miszerint a kör tagja, sőt talán annak választmányában is — bár érdemtelennül — benne ül, a kör alapszabályából egy jótát sem ismer; mert ha ismerné tudná azt, hogy annak vagyona nem olyan Csáki szálmája féle vagy, melyet még egy embrio állapotban sem levő társulat is elfoglalhatna s tudná azt, hogy e vagyont az alapszabályok oly garancia bástyákkal veszik körül, melyeket egy egész tábor lesipuskás sem képes még megközelíteni sem, nem hogy egy képes volna bevenni.

Czikkiró ur több ízben bámulatos ellentétekbe jön önmagával, midőn egyszer az erők tömörüléséről beszél, másszor meg a sok fennálló körök mellett is szükségét látja az iparos körnek. Hát mi ez? Tömörülés? Tömörülés, igen, de csak a czikkiró ur fejében tömörült esz-

mezavar, a melynek czikke lett méltó szüleménye. Csodálatos, hogy ily zagyaléket még bir lapilag is közzé lehet tenni.

(Szj.) ur számos badar állításai között azt is állítja, hogy a „Polgári Kör“ nem életképes, lejártá magát, el kell temetni, ügybuzgó embereit mellőzi stb. Erre szépen megfelelt a tegnapi közgyűlés, midőn egyhangulag elfogadta a módosított alapszabálytervezetet, elfogadta nagy lelkesedéssel a tagsági díjaknak 4 ftra történi félévelését, sőt kimondotta azt is, miként a „Polgári Kör“ fenállása a város közmivelődése szempontjából feltétlenül szükséges, és hogy az minden adataival fentartandó lézen, — mert az nem 20—30 tag kedvéért — miot czikkiró ur mondja, — tartatik fen, hanem igouis fentartatik azért, mert a város közmivelődési érdekei ezt fentartani kívánják. — Hogy pedig a „Polgári Kör“ ügybuzgó embereit mellőzné, az merő valótlan, legfeljebb mellőzi talán csak az olyan ügybuzgó (?) tagokat, miot (Szj.) ur is akiknek ügybuzgósága azon ügynek, a mibe belefognak, többet árt, mint használ. — A volt alelnök uról meg felelteszük, hogy (Szj.) ur prókátorokodására nem szorult s így a fogadatlan prókátor különben is gyenge védelme most az egyszer teljesen esutörtököt mondott.

A mi a czikkirónak abbéli nézetét illeti, mintha a „Polgári Kör“ nek nem volna értelme, azt czikkiró ur maga sem hiszi, hanem csak azért írta ezt, mert azt hitte, hogy ezzel valami nagyot mondott. — Elismerem magam is, hogy nagyot mondott, de nem nagy okosat, hanem más valamin. Ha valamely körnek létjogosultsága van városunkban, az tekintettel majdom két évtizeden keresztül diésőlegesen megfutott pályájára, a „Polgári Kör“, mert ez oly hivatagató, mint az anyai kebel. — Nem ez, nem kérde a kör, ki vagy, mi vagy, iparos, földművelő, tanár, hivatalnok, ügyvéd, orvos; nem nézi, melyik milyen politikai hivatású; csak azt követeli meg tagjaitól feltétlenül: hogy fedhet len életü, becsületes és jellemes emberek legyenek. — S mit tapasztalunk e körben, melyen tisztelt olvasó közönség? Azt, hogy egy a legnagyobb ellentétben álló politikai elemek, mint a legszétágazott társadalmi tevékenységi körök itt, miot középpontban egyesülnek s egymás mellett a lehető legszebben megfernek. — Azért is, bár az alakuló iparos kör jogosultságát — nem úgy, mint a halálmadar (Szj.) ur a „Polgári Kör“t — készsége elismerjük, csak a mondók vagyunk, hogy a „Debreczeni Polgárikör“ mellett egy iparos kör teljesen felesleges, mert a „Polgári kör“ — bon mindazt felélik mélyen tisztelt iparos polgártársaink, amit az alakulandó iparos körben feltalálni vének, sőt bátran lehet állítani, hogy a „Polgári Kör“ ben többet feltalálhatunk, mert több életirányban működő elemek vének részt és érintkezés egymással a „Polgári Kör“ ben, több oldalú ismeretekre és élvizetésekre tehetnek szert. Mig, ha öök is külön, mi is külön próbálunk az élet viaraival megküzdni, lehet, hogy megélünk, de meglehet az is, hogy mindketten elfogjuk éru széthuzásunkért megérdemelt sorsunkat, a halált. — Nem az erők szétforgácsolása, de azok tömörítése legyen a jelszó s akkor, ha „a porszemekből szikla alakul“, a sziklát — az alapszabályait átalakított „Polgári Kör“t — a fergető sem ingathatja meg. —

Nem kell mindjárt hitelt adni az olyan (Szj.)-féle halálmadar kiállításainak, hanem hagyni kell őket továbbra is az éj sötétségben húhogni, mert az olyan éjjeli madarakra, kik félnek a jötey nap világtól, különben sem sokat lehet adni s ha netalán igen tisztelt iparos polgártársaim „Iparos Kör“re megalakulnának is, csak az az egyetlen szivből eredő kivánságom, hogy az ilyen (Szj.)-féle jóakaróktól Isten örize meg önéket, mert mint czikkje mutatja, mi is megjártuk vele s elmondhatjuk Krisztussal: „Ki velem egy tálba mártott, az ittöt ellenem pártot.“

Dr. Sik János
miat a „Debreczeni Polgári Kör“ jegyzője.

A depr. dalárda évi jelentése 1882-ik évről.

Mélyen tisztelt közgyűlés! A mult 1882-ik év eseményekben gazdag volt egyesületünk életében. Városunk volt színhelye az országos dalár ünneplőnek, és megelégedéssel tekinthetünk vissza annak lefolyására, mert némely csekélyebb jelentőségű foglatkozásaitól eltekintve általánosságban sikerültnek mondható, és hogy egyesületünk ellen semmiféle panaszra ok nem volt, fényesen igazolták azon több dalegyletektől érkezett előismerő nyilatkozatok, és halálatok, a melyeket idő-

*) Erre nézve nem értünk egyet czikkiróval s közzel ez old a róli mi is hozzá szölköz az ügyhez. Szerk.

ről időre érkezésük előterjesztési szerencsés Országos dalárkotónak is méltán nemal tartott közgyűlés az eszme király-hym határozatilag mondat sebben az országos dalár megalkottatni, és már értesült méltóztásag eddigi működésé hogy már 1884-ben M. lárünnepey alkalomával fogják zengen a királyi hársógván e hárm hivatva lesz öök idők ink szivében a kiráannak langólo hatalarta fén az önálló amind az időknek vége.

Melyik nagy fonsosukban tartott országgyűlésnek az, mely az országos dalár ünneplapittassék, és jövevény balyozott, egyötött, megalakítása, körvonaltoitók a nemes verseknek arra nézve, miszeden melék érdekük k és az egyletek közötti tásék, állandóan biztökidolgozására ai helytek küldetvén ki, muttk, a központi választás egyzersmind összes d leges megbeszélés végvid időn Pesth egybe gyűlés leend hivatva voltunk szerencsések a helyes irány megtalál.

Együttünk belélekkel mondhatom el kiktartó munkaságról, tanuskodik, nem m nézve, hogy partoló táközönségek rokon szirányban kiérdemeljük. Az országos dalár ménytel megtartott bá dalestély, három cseképedig díjmentesen. Temetésokon is apedig összesen öt alkalom temetésen díjazva lettel kell megemlék Lajos ur, a zenéd együttünk hű partolója öszinte ragaszkodásusn táplált tisztelőitünknek kívánván adni, végists tetületileg megjelenés társnál tevékeny közre.

Népkerti sátorun lett igénybe véve, melati díjai a pénztársa Van az egyelőt levő alapító tagja 37, évbén lépett be, — mi az 1882-ik évbén 15 n év végével 13 kiltépett, rulat itt is kettő Tisz Partoló tagjaink száma 21 még tagsági díjat partoló tag utána díjta. — A folyó 1883 osztva az aláírás ivék ménytelen, hogy a páz emekidő fog.

Választmányi ülé jegyzőkönyveit énnel apr. 2 áu tartattt kö egytt.

Idő csatolom és 1882-ik évről vezetett megvizsgálatott pénztár alapszabályaink értelmé szempontnának a felme számadás 1366 frt 84 k 1016 frt 43 k kiadásá zott 350 frt 41 k, foly záratott le. Az alapítván rékpénztáriag kezeltük — mig a versenydíj nepélyre teljesen emellett gondoskodva v vőre az országos dalár hetére az egylet egy ol zék, melyet nem az ala előirtó hangversenyek t másnennü társas öszje tisztán táncvizsgálmakból az országos dalárünnepey tely is volt; jelenleg eze karékpenztáriag gyümök krt tes, és feladatait tüköt folytonosan fentart rapitani, teljesen meglevé egylet állandó fennmarra leend biztosítva. ha a m galma az országos dalárú talanul megjelenetés a ható leend.

Megemlítendőnek tá szathmári és szegszárdi e vasú folytatás kiráudulása két városba, melyek a k párusult szives fogdatatás gyar város Debreczen v szonyba, a nevezett egyte tésztéri kapocs szilárd kö — és táplálatjuk a reme ben részükrol a látogatás Végül a lefolyt orsz

